

Панькевич Олена Олександрівна

*старший викладач кафедри документознавства та інформаційної діяльності
Одеський національний політехнічний університет*

Панькевич Елена Александровна

*старший преподаватель кафедры документоведения и информационной деятельности
Одесский национальный политехнический университет*

Pankevich O. O.

*senior lecturer Record and information activities
Odessa National Polytechnic University*

Кубко Валентина Петрівна

*кандидат філософських наук, доцент кафедри
документознавства та інформаційної діяльності
Одеський національний політехнічний університет*

Кубко Валентина Петровна

*кандидат философских наук, доцент кафедры
документоведения и информационной деятельности
Одесский национальный политехнический университет*

Kubko V. P.

*PhD, Associate Professor
Documentation and information activities
Odessa National Polytechnic University*

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ «ЖУРНАЛІСТИКА» В УМОВАХ ОСВІТНІХ РЕФОРМ

СПЕЦИАЛЬНОСТЬ «ЖУРНАЛИСТИКА» В УСЛОВИЯХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ РЕФОРМ

THE SPECIALTY «JOURNALISM» IN TERMS OF EDUCATIONAL REFORMS

Анотація. Обґрунтовується доцільність та специфіка підготовки студентів спеціальності «Журналістика» в Одеському національному політехнічному університеті.

Ключові слова: фахівець-журналіст, інтерактивні методи, smart-технології.

Аннотация. Обосновывается целесообразность и специфика подготовки студентов специальности «Журналистика» в Одесском национальном политехническом университете.

Ключевые слова: специалист-журналист, интерактивные методы, smart-технологии.

Summary. Grounded feasibility and specificity of training students of specialty «Journalism» at the Odessa National Polytechnic University.

Key words: expert journalist, interactive methods, smart-technology.

Постановка проблеми в загальному вигляді. В умовах глобалізації та інформатизації суспільства все більше постає потреба в журналістських кадрах нової формації, які були б здатні швидко реагувати на будь-які суспільно-громадські події та вміло

подавати інформацію, яка матиме ідейно-психологічний вплив на цільову аудиторію, формуватиме достеменні думки, уявлення, прагнення, що спонукатимуть до тих чи інших дій. Вважаємо, що період знайомства з інформаційно-комунікаційними технологіями

(ІКТ) та їх різновидами, способами впровадження у навчальний процес освітнього простору України можна вважати завершеним. Відзначимо, що з появою нових мультимедійних навчальних продуктів, наукові погляди на систему навчання вже змінилися.

Удосконалення навчального процесу у вищому навчальному закладі в умовах сьогодення ми вбачаємо у застосуванні інтерактивних методів навчання на основі smart-технологій, правильне використання яких суттєво покращить процес навчання в цілому, а також сприятиме активному обміну науковими повідомленнями (доступ до великого об'єму інформації, її збирання, аналітичної обробки тощо) між викладачами та студентами.

В Україні різні аспекти впровадження ІКТ у навчальний процес розкрили у своїх наукових працях багато дослідників, наприклад: В.Ю. Биков, Я.В. Булахова, О.М. Бондаренко, М.І. Жалдак, В.Ф. Заболотний, Г.О. Козлакова, О.В. Майборода, В.М. Монахов, О.А. Міщенко, О.П. Пінчук, П.В. Стефаненко, О.В. Шестопад, А.П. Єршов тощо. Однак, питання щодо використання SMART-технологій у вищих навчальних закладах при підготовці майбутніх фахівців спеціальності «Журналістика» залишилося мало вивченим.

Мета статті. Окреслити перспективи підготовки студентів спеціальності «Журналістика» в Одеському національному політехнічному університеті.

Виклад основного матеріалу. Розвиток освіти невід'ємно пов'язаний із модернізацією процесу професійної підготовки майбутніх спеціалістів, у тому числі й журналістів, шляхом стратегії попередження змін, які відбуваються в політичному, економічному та культурному просторі нашої держави, з урахуванням загальносвітових тенденцій. Тому найважливішим завданням вищих навчальних закладів виступає необхідність формувати творчу особистість сучасного спеціаліста, наділеного широким науково-професійним світоглядом.

З точки зору академіка І.А. Зязюна, який все своє життя присвятив проблемі виховання Людини в Людині, основною метою освіти виступає «всезагальний розвиток особистості, формування її культури, індивідуальний досвід, творча інтуїція і творча самовіддача, соціальна та екологічна відповідальність, глобальна самосвідомість... Система освіти створюється для людини, функціонує і розвивається в її інтересах, слугує повноцінному розвитку особистості і в ідеалі її призначення — щастя людини» [3]. Погоджуючись з Іваном Андрійовичем, вважаємо, що досягти означеної ним мети допоможе саме інноваційність та творчість.

У зв'язку з означеним вище, на базі кафедри документознавства та інформаційної діяльності Одеського

національного політехнічного університету (ОНПУ) планується відкриття нової спеціальності «Журналістика». Кафедра «Документознавства та інформаційної діяльності» (ДІД) як структурний підрозділ Гуманітарного факультету ОНПУ здійснює високоякісну підготовку бакалаврів, спеціалістів та магістрів за спеціальністю: 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», спеціалізацією «Документознавство та інформаційна діяльність». Специфіку підготовки студентів-документознавців у ОНПУ висвітлено в наукових працях співробітників кафедри ДІД [4; 5; 7–9; 11 та ін.]. Науково-педагогічна робота кафедри ДІД у найближчому майбутньому спрямована буде також і на підготовку фахівців-журналістів зі спеціалізації: 061 «Реклама і зв'язки з громадськістю». Зважаючи на викладене вище, викладачам кафедри необхідно забезпечити навчальний процес новими методичними розробками із використанням сучасних технологій. Зауважимо, що відповідно до Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 рр.. методичне забезпечення дисципліни повинно відповідати двом основним вимогам: воно має бути узгодженим з програмою курсу та орієнтуватись на спеціальність студентів [6]. Тому першочергове завдання, яке ми ставимо перед собою, — максимально наближена до майбутньої професійної діяльності якісна підготовка конкурентоспроможних, творчих, ініціативних, здатних до особистісного саморозвитку і професійного самовдосконалення майбутніх спеціалістів, які зможуть реалізувати свої здібності в практичній діяльності на радіо, телебаченні, в редакції газет, журналів тощо.

Як було зазначено С.В. Шевчук, журналістська конкурентоспроможність — це сукупність притаманних конкретному журналістові професійних знань, творчих умінь і навичок та особистісних рис, які забезпечують йому конкурентні переваги на ринку праці в ЗМІ. В професії журналіста творчість і ремісництво взаємопов'язані, що допомагає йому бути конкурентоздатним у наш час [10, с. 20]. Відтак, професійна підготовка майбутніх фахівців-журналістів має формуватися на основі конкурентоздатності, творчої самореалізації і професійного самовдосконалення.

В умовах освітніх реформ ВНЗ успішну підготовку майбутніх журналістів ми вбачаємо не тільки в змісті навчання, але й в самому процесі, а саме: з опорою на весь особистісний потенціал студента на основі інтерактивних методів навчання та smart-технологій в атмосфері, яка буде максимально наближеною до виробничо-професійної.

Інформаційними технологіями навчання прийнято вважати всі технології, що використовують спеціальні технічні інформаційні засоби (ЕОМ, аудіо, кіно, відео). З активним використанням комп'ютерів

в освіті, з'явився й термін «сучасні інформаційні технології навчання».

Пояснимо, *засоби нових інформаційних технологій* — програмно-апаратні засоби й пристрої, які функціонують на базі мікропроцесорної, обчислювальної техніки, а також сучасних засобів і систем інформаційного обміну, що забезпечують операції зі збору, накопичення, зберігання, обробки, передачі інформації [2, с. 125].

У процесі підготовки майбутніх фахівців у методиці викладання більшості дисциплін викладачі нашої кафедри широко використовують інтерактивні методи, що мають ряд переваг: підвищують ефективність навчального процесу; активізують пізнавальну активність студентів; удосконалюють особистісні якості (здатність до самоосвіти, самовиховання, саморозвитку); розвивають вміння застосовувати здобуті знання на практиці; розширюють можливості особистісно-орієнтованого навчання за рахунок використання ПК тощо. Тобто, під час активної взаємодії з викладачем студенти краще і з більшим задоволенням навчаються, оскільки вони є «акторами», а не лише глядачами.

Проведення навчальних занять з використанням заздалегідь підготовлених мультимедійних презентацій у вигляді слайд-шоу, зроблених, наприклад, у Microsoft Power Point вже стало нормою. Однак, на протипагу звичними презентаційними технологіями, на нашу думку більш ефективні smart-технології (інтерактивні дошки, інтерактивні дисплеї), що надають можливість легко та максимально ефективно подавати лекційний матеріал безпосередньо під час виступу. Важливим і зручним моментом являється те, що під час лекції за допомогою спеціального маркера можна робити записи від руки, письмові коментарі над зображенням на екрані тощо в режимі реального часу. Окрім того дуже зручно переносити дані, змінювати їх структуру, зберігати інформацію і таке інше. Використання дошки SMART надасть можливість простим дотиком пальця або маркера до поверхні відкривати і закривати додатки, переглядати файли, створювати нові документи, спільно зі студентами редагувати вже існуючі документи, відвідувати веб-сайти, працювати з відеороликами, писати цифровим чорнилом поверх будь-якого зображення, зберігати свої записи в файл формату документа для групового навчання і для подальшого використання та ін.

Окрім означених вище переваг використання інтерактивних методів навчання, додаткові можливості для системи вищої освіти створить *застосування smart-технологій*, а саме:

- інтеграції освітніх закладів у міжнародний освітній простір;
- охопленні додаткових категорій студентів, в тому числі й іноземних;
- застосуванні нових засобів та інноваційних освітніх технологій;
- створенні нових орієнтирів для викладачів, навчання та оцінки знань;
- посиленні наукових досліджень;
- упровадженні ефективніших моделей адміністрування та управління [1].

Варто додати до окреслених перспектив ще високу ефективність засвоєння знань та підвищення інтересу до навчання у студентів, а також можливість швидкого оновлення наповнення навчального матеріалу тощо.

Поряд з традиційними навчальними посібниками у процесі навчання студентів-журналістів викладачі кафедри ДІД ОНПУ планують використовувати електронні, що характеризуються високою доступністю для користувачів, легкістю і дешевизною розмноження, відкритістю для подальшого удосконалення, широкою сумісністю з різними модифікаціями комп'ютерної техніки, високою автоматизацією функцій, економічністю в роботі, можливістю обмінюватися навчальною інформацією в електронних мережах тощо. Зараз ми активно працюємо над розробкою електронних підручників, практикумів, методичних вказівок відповідно до вимог нової спеціальності, з урахуванням новітніх досягнень, реалій ринку праці. Як свідчить досвід, використання інтерактивних мультимедійних лекцій та практичних занять що супроводжуються звуком, відео, анімаціями та іншими візуальними ефектами, дозволяє подати інформацію так, що кожен студент стає активним учасником навчального процесу.

Висновки. Приділення достатньої уваги технологіям майбутнього в процесі підготовки бакалаврів за спеціальністю «Журналістика» в ОНПУ на кафедрі ДІД з використанням інтерактивних методів, навчально-методичних матеріалів відповідно до вимог нової спеціальності на основі smart-технологій надасть можливість сформувати конкурентоздатного фахівця нової формації. Сподіваємося, що наші випускники, провівши п'ять років в одному з кращих вузів Одеси, стануть Професіоналами з великої літери.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямку ми вбачаємо у висвітленні специфіки підготовки студентів спеціальності «Журналістика» в Одеському національному політехнічному університеті.

Література

1. Волосович С. Пріоритети розвитку смарт-технологій / Smart-освіта: ресурси та перспективи: матеріали Міжнар. наук. — метод. конф. (Київ, 16–17 жовтня 2014 р.): тези доповідей. — К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. — С. 28.
2. Дьяченко М., Кандыбович Л. Психологический словарь- справочник. — М., 2001. с. 125.
3. Зязюн І. А. Культура в контексті політики та освіти / І. А. Зязюн // Мистецтво та освіта. — 1998. — № 2. — С. 2–8.
4. Кубко В. П. Документна лінгвістика. Конспект лекцій для студентів спеціальності 7.020105 / Одеса: ОІ-ПТSC. — 2009.
5. Лугова Т. А., Панькевич О. О. Нові аспекти викладання дисципліни «Документознавство» в межах спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна діяльність» / Структурні зміни у суспільстві та економіці під впливом комунікацій та інформації: матер. Міжн. наук. — практ. конф. (м. Полтава, 12–13 травня 2016 р.) / за ред. М. В. Макарової. — Полтава: ПУЕТ, 2016. — С. 112–115.
6. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf>.
7. Панькевич О., Василенко О. Формування культури мовлення майбутніх документознавців під час фахової підготовки у ВНЗ / Аркадіа. — 2016. — № . 1. — С. 165–169.
8. Спрінсян В. Комунікаційне середовище документознавства в Україні (на прикладі Міжнародної науково-практичної конференції «Інформаційна освіта та професійно-комунікативні технології XXI століття») / В. Спрінсян, О. Панькевич // Вісник Книжкової палати. — 2016. — № 5. — С. 47–49.
9. Спрінсян В. Г. Передумови підготовки фахівців з документаційного менеджменту у вищих навчальних закладах України / Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. — 2014. — № . 2. — С. 53–60.
10. Шевчук С. В. Критерії якості та загальні вимоги до педагогічних програмних засобів Шевчук С. В. / Актуальні проблеми теорії соціальних комунікацій: Матеріали науково-звітної конференції викладачів кафедри журналістики Інституту української філології та літературної творчості ім. А. Малишка НПУ ім. М. П. Драгоманова: збірник наукових доповідей // Інститут української філології НПУ ім. М. П. Драгоманова. Випуск III. — К.: Ореол-сервіс, 2013. — С. 18–21.
11. Якубовська М., Компетентнісний підхід до мовно-риторичної підготовки сучасного фахівця з документознавства та інформаційної діяльності / Аркадіа. — 2015. — № . 1 (46). — С. 112–118.